

Van: Architectuurraad
Aan: Standaardisatieraad
Betreft: Aanscherping nieuwe werkwijze Standaardisatieraad en Architectuurraad
Datum: 5-11-2019

1. Inleiding

In 2018 heeft de Standaardisatieraad van Edustandaard een zelfevaluatie uitgevoerd, hetgeen in de bijeenkomst van 20 juni 2019 heeft geleid tot een [nieuwe positionering en werkwijze van Edustandaard](#). Waar in het verleden de focus van de werkwijze lag op het beheren van standaarden, is daar de centrale rol en het belang van (referentie-)architectuur bij gekomen. Tevens is geconstateerd dat op verschillende vlakken en niveaus wordt gewerkt aan (referentie) architecturen, en is het toenemende belang van samenhang hiertussen vastgesteld.

In de [nieuwe positionering en werkwijze](#) is een eerste aanzet gedaan voor het beter definiëren van rol, taken en verantwoordelijkheden van Edustandaard. Bij de adviesfunctie van Edustandaard wordt de verantwoordelijkheid van de Architectuurraad beschreven:

- Beheren ROSA
 - De ROSA is een ketenarchitectuur die bedoeld is om de informatie-uitwisseling in de keten te verbeteren. De ROSA wordt gebruikt voor:
 - Bieden overzicht
 - De ROSA biedt een overzicht van alle afspraken, voorzieningen en standaarden in onderlinge samenhang.
 - Creëren van een gemeenschappelijke taal waarmee partijen elkaar kunnen begrijpen
 - Bieden van kaders voor projecten in het onderwijsdomein
- Bewaken van samenhang tussen domeinen en sectoren
- Inventariseren van blinde vlekken en potentiële knelpunten vanuit architectuurperspectief.
- Uitvoeren van de ROSA-architectuurscan
- Bieden van randvoorwaarden voor standaardisatie
- Adviseren over:
 - Uitbreiding ROSA
 - Adviseren over samenhang domeinen en sectoren
 - Aansluiting Sector- of domeinarchitectuur op ROSA (ROSA-scan)
 - Aansluiting Project Start Architectuur op de ROSA (ROSA-scan)
 - Kaders die gelden voor een toepassingsdomein
 - Adviseren over opnemen nieuwe kaders in ROSA. Dit zijn kaders die domein-en ketenoverschrijdend zijn. Zoals beveiliging, Edukoppeling en Toegang. Bij het modulair opzetten van standaarden kan vaak onderscheid worden gemaakt tussen een generiek deel en een specifiek deel. De ROSA kaders definiëren generieke en specifieke aspecten en zorgen voor de aansluiting.

In de werkwijze zijn de volgende taken beschreven:

- De taken die nodig zijn voor het beheren van standaarden door het toepassingsdomein.
- De adviestaken die Edustandaard vervult richting het toepassingsdomein.

2. Wat ontbreekt er in de nieuwe werkwijze Edustandaard

In de hierboven beschreven nieuwe werkwijze van Edustandaard is de invulling van de taken mbt. de samenhang tussen referentie- en domeinarchitecturen onvoldoende ingevuld. Dat kwam aan het licht toen in de Standaardisatieraad van april 2019 de HOSA werd gepresenteerd (HO Sector Architectuur – in – oprichting). Deze liet geen verbanden noch relaties zien met de ROSA, terwijl de Standaardisatieraad het beeld kreeg dat er aanzienlijke overlap en mogelijkheden voor hergebruik zouden kunnen zijn. Dat werpt licht op een situatie die veel breder speelt: er zijn geen

formele afspraken die samenhang, relaties, hergebruik tussen referentiearchitecturen in het onderwijs en met de NORA bevordert. Waar er wel samenwerking wordt gezocht is dat vaak op basis van kennis en betrokkenheid van individuele architecten. Ook de recent gestarte FORA, Funderend Onderwijs Referentie Architectuur, is daar een voorbeeld van. Terwijl steeds meer sectoroverstijgende toepassingen grote voordelen kunnen behalen als deze samenhang goed is ontwikkeld, bijv. voor het traject Flexibilisering / Leven Lang Ontwikkelen dat nu speelt in het HO. Ook de regelgeving mbt. het grote Europese initiatief tot het inzichtelijk en vergelijkbaar maken van opleidingen (Europass) zou hier direct van profiteren. De Standaardisatieraad heeft de Architectuurraad gevraagd hierover te adviseren.

3. Voorgestelde (proces-)afspraken

De Architectuurraad van Edustandaard heeft als taak gevraagd en ongevraagd inhoudelijk te adviseren met betrekking tot architectuurkaders die bijdragen aan sectoroverschrijdende samenwerking binnen het onderwijsdomein. Om het hiervoor benodigde ROSA-overzicht tot stand te brengen en de aansluiting tussen ROSA en referentiearchitecturen van toepassingsdomeinen te kunnen borgen is het nodig dat er duidelijke (proces-)afspraken worden gemaakt over de interactie tussen toepassingsdomeinen en Edustandaard.

3.1 Welk inzicht en overzicht is nodig

Deze taak kan alleen worden uitgevoerd als de Architectuurraad beschikt over een overzicht en inzicht van de architectuurkaders voor ketenuitwisselingen en van de sectorspecifieke (referentie) architecturen. Met inzicht in de wijze waarop deze kaders elkaar kunnen beïnvloeden en bijdragen aan de beleidsdoelstellingen.

Op basis van dit overzicht moet de Architectuurraad kunnen adviseren over:

- Sluiten architectuurkaders aan bij de beleidsdoelstellingen in de ketens
- Sluiten architectuurkaders van sector (referentie)architecturen onderling op elkaar aan
- Is er bij de bovengenoemde Architectuurkaders sprake is van overlap of blinde vlekken.

Het overzicht is hiermee een cruciaal middel om vast te stellen of aanpassing van de architectuurkaders nodig is of niet.

De architectuurkaders worden vastgelegd in referentiearchitecturen. De ROSA bevat de kaders voor sectoroverschrijdende ketensamenwerking. Daarnaast zijn er ROSA dochters, dit zijn referentiearchitecturen die gericht zijn op een specifieke sector (HO, MBO) of keten (contentketen). Als de architectuurkaders op elkaar moeten aansluiten is een randvoorwaarde dat de referentiearchitecturen op elkaar aansluiten. Binnen de Architectuurraad moeten criteria worden afgesproken die het mogelijk maken de referentiearchitecturen op elkaar aansluiten. En overlap of blinde vlekken worden vermeden. De consequentie is dat bij de architectuurkaders duidelijk is wat toepassingsgebied wen werkingsgebied is. Het werkingsgebied bepaalt of een kader sectoroverschrijdend of sectorspecifiek is.

De architectuurkaders bepalen in welke context standaarden worden gebruikt. Middels de architectuurkaders wordt ook beschreven welke standaarden sectorspecifiek zijn en welke sectoroverschrijdend. En zorgen dat sectorspecifieke en sectoroverschrijdend standaarden op elkaar aansluiten.

3.2 Consequenties voor de Standaardisatieraad

De Standaardisatieraad is verantwoordelijk voor de volgende taken:

- Aanleveren architectuurkaders van toepassingsdomeinen
De leden van de Standaardisatieraad zorgen dat hun eigen achterban informatie over de

architectuurkaders van het toepassingsdomein aanleveren aan Edustandaard ketens. Zowel van de huidige situatie als die van toekomstbeelden.

- Vaststellen van sectoroverschrijdende architectuurkaders. De Standaardisatieraad beoordeelt adviezen van de Architectuurraad voor sectoroverschrijdende architectuurkaders. Wanneer de Standaardisatieraad architectuurkaders vaststelt is het een verantwoordelijkheid van de leden van de Standaardisatieraad om dit te communiceren richting de eigen achterban, zodat de architectuurkaders geïmplementeerd worden.

3.3 Consequenties voor Bureau Edustandaard

Edustandaard is verantwoordelijk voor de volgende taken, ondersteunend aan de Architectuurraad en als onderdeel van het dagelijks beheer van de ROSA:

- Creëren overzicht van architectuurkaders ROSA
- Creëren overzicht van aansluiting ROSA kaders op Europese en Rijksbrede kaders
- Creëren overzicht van aansluiting ROSA kaders op de kaders van toepassingsdomeinen

3.4 Creëren van inzicht in de samenhang in en tussen (referentie) architecturen tussen domeinen en sectoren. Consequenties voor Architectuurraad

De Architectuurraad is verantwoordelijk voor de volgende taken:

- Opstellen adviezen voor sectoroverschrijdende architectuurkaders
- Kennisuitwisseling over de verschillende architecturen en ontwikkelingen daarbinnen
- Signaleren van en advisering over problemen en knelpunten met aansluiting tussen referentiearchitecturen.